

Вергун А.М., к.е.н., доцент, Треус А.О., студентка
Київський національний університет технологій та дизайну

ПРОБЛЕМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОДАТКОВОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

З набуттям незалежності України, важливою складовою фінансової політики стало забезпечення фінансової безпеки країни, як країни із не стійкою системою державних фінансів. Професор Д.Василик вважає, що фінансова безпека держави є досить багатоплановим поняттям в економічному контексті та надзвичайно актуальним в політичному, бо є результатом практичних заходів з боку законодавчої та виконавчої влади у сфері фінансів [1].

Стан фінансової безпеки країни залежить від багатьох чинників, до яких відносять безпеку інвестицій, фактори міжнародного фінансового ринку, коливання попиту і пропозиції, стан грошово-кредитної системи країни, бартеризація економіки тощо. Одним із найважливіших факторів фінансової безпеки країни є встановлена податкова система та податкова політика, що визначають стан її економічної безпеки.

Досягнення соціально-економічного розвитку країни, передбачає формування сприятливого податкового простору, який можливо реалізувати через низку заходів: досягнення стійкості податкової політики, забезпечення стабільності оподаткування, збільшення податкової бази та зменшення податкових пільг, оптимізація державних видатків, зменшення боргового навантаження на бюджет, встановлення більш рівноправних відносини між платниками податків та податковими органами, спрощення системи ведення малого та середнього бізнесу, що посилить позиції у світовому рейтингу “Простоти ведення бізнесу”. Серед основних загроз фінансовій безпеці виділяються такі чинники, як велика боргова залежність держави, ухиляння від оподаткування, розвиток тіньової економіки, від’ємне сальдо державного бюджету, що в сукупності несе в собі загрозу для фінансової безпеки країни [2].

Згідно досліджень економістів, чим нижчі ставки податків, тим більші стимули до праці у населення, зростають заощадження, збільшуються інвестиції, підприємства вкладають більше коштів у вдосконалення та покращення виробничих процесів, що в результаті збільшується величину податкових надходжень до бюджету та сума ВВП, не зважаючи на зменшення ставок податків, податкові надходження не лише не зменшуються, але ще можуть досягти своїх максимальних величин [3,с.17-21].

Наступною проблемою є надмірний податковий тягар на платників податків, що стає причиною «тінізації» економіки та переправлення коштів у офшори. Основною із причин стриманої діяльності суб`єктів господарювання є надмірна податкова орієнтація податкової системи. Таким чином кошти, які могли б бути використаними для розвитку бізнесу та для інвестування – вилучаються з економіки. Шляхами вирішення даної проблеми є використання знижених ставок основних податків, використання податкових стимулів, проте нерідко ці методи повністю нівелюються діями податкових органів, які затримують відшкодування ПДВ, стягують авансові платежі, накладають штрафи за порушення законодавства, нерідко блокування можливості отримання податкового кредиту із ПДВ та завищення митної вартості товарів при імпорті[4,с.2-3].

Через неефективне, нецільове та неефективне використання бюджетних коштів відбувається їх розпорошення. В результаті заплановані сфери недофінансовуються та не досягається необхідний результат. Необхідно запроваджувати належне регулювання та систему контролю і аудиту за використаними коштами. Крім того, бюджетні кошти мають використовуватися лише за призначенням та за періодичними напрямками.

Надмірність державних запозичень є суттєвою проблемою забезпечення податкової безпеки держави. Останніми роками прослідковується тенденція до збільшення запозичень державного бюджету України, що призвела до величезної залежності державного бюджету від іноземних позик[3,с.79-84]. Наступною проблемою є недостатня самостійність місцевих органів влади, яка

характеризується недостатньою забезпеченістю місцевих бюджетів фінансовими коштами для реалізації поставлених ними цілей та делегованих зверху завдань.

Вищевказані загрози є надзвичайно небезпечними для податкової безпеки, тому потребують врегулювання.

Для створення сприятливого податкового простору державі необхідно реалізувати наступні заходи: дотримуватись стабільності у нормативно – правовому регулюванні законодавчої бази у оподаткуванні; використовувати лише ефективні підходи формування, розподілу та використання державного бюджету; оптимізувати рівень податкового навантаження, що стимулюватиме розвиток нових робочих місць, збільшення кількості вільних грошових коштів населення та суб'єктів господарювання для розвитку своєї справи (це дозволить зменшити відсоток «тіньового» бізнесу та зменшить витік державного капіталу за кордон); підвищити ефективність політики з управління боргом.

Для зміцнення податкової безпеки, необхідно проводити зважену державну політику щодо ефективності управління податковою політикою країни та формувати сприятливий податковий простір.

Література

1. Проблеми та шляхи забезпечення фінансової безпеки України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://pidruchniki.com/16790422/finansii/problemi_shlyahi_zabezpechennya_finansovoyi_bezpeki_ukrayini
2. Подік І.І. Податкова безпека як складова частина економічної безпеки національної економіки / І.І. Подік // Східна Європа: економіка, бізнес та управління. – 2016. – №2. – С. 100–107
3. Баранецька О.В. Аналіз бюджетотворення в Україні / О.В. Баранецька, Я.Г. Бучковська // Економіка та держава. – 2016. – №8. – С. 79–84.
4. Перспективи економіки України в умовах глобальної макроекономічної нестабільності [Електронний ресурс] –Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/1017>